

alii per p, alii per b, alii per ph literas scribunt: sed etiam quod meliores Authores non legerit, vel quod invidia Britannici nominis (quod Nobilissimi Roman. Imperatorum nimis studiose amplexi sunt) tumens, eorum Autoritates parvipendens, & sibi nimium tribuens, (spretis melioribus.) Guilhelmi cuiusdam & re & nomine parvi cæcutientis cæcus vestigia secutus sit. Sed crepat licet Britannicæ gloriæ vellicator impudentissimus, dum extant inter Græcos, Diodorus Siculus; Dion Cassius bis Consul; Herodianus; Plutarchus; Pausanias; Ptolemæus & Strabo: Inter Latinos, Cæsaris cõmentaria; Corn. Tacitus; Eutropius; Suetonius; Orosius; Ælius Spartianus; Iulius Capitolinus; Ælius Lampridius; Elavius Vopiscus; Aurelius Victor; Ammianus Marcellinus; Sextus Rufus; Panegyrica Mamertini, & aliorum; Plinius; Antoninus; Mela, & Solinus; præter Annales antiquissimos Britannicè scriptos; Gyltas tres; Neniū, & clarioris eruditionis multos alios, qui ante adventum Anglorum (quos nostrates veteri nomine adhuc seruato Saxonas vocant) res Britannicas scriptis suis illustrauere, & post deictam ab illis illam Insulæ partem, quam illi Angliam, nos verò Loegriam, antiquum nomen retinentes, dicimus, Asserius, Obbernus, Felix, Monumetensis, Huntintonensis, Malmesburienensis, Annovillanus, Iscanus, Necchamius, Gyraldus Parisiensis, Trenetus, & infiniti alii. Crepat (inquam) licet imperiosus Vrbinas, & clarissimis Britannorum rebus gestis oblatret, dum hij classicum Britannicæ gloriæ cantent, nusquam poterit mendacissimis suis calumniis Britannicæ decus, & nominis famam à tot clarissimis viris decantatam, vel obscuram reddere, vel aliqua infamia inurere. Iam ad Monam redeundum est, quam Polydorus satis pro imperio nomine antiquo priuauit, anonymamq; relinquens, Menaviā vtroque decorauit, quod facile & ex Romanis, Græcis, & Britannicis scriptoribus, & Incolarum lingua, hunc in modum probatur.

Constat ex Cæsare, Tacito, & reliquis, Monam esse Insulam Britannicæ finitimā, inter ipsam & Iuerniam sitam; in quo mari duæ sunt tantum alicuius nominis & magnitudinis (præter Hebrides) Insulæ. Igitur necesse est vnā harū antiquorū Monam fuisse, itaq; situm vtriusq; Insulæ ante oculos ponendum esse duxi, vt inde cetera facilius intelligantur. Prima, quam Polydorus Angliseam vocat, finitima est eæ Britannicæ parti, quā nos Cambriam, Angli verò Walliam vocitant, à qua tenuissimo separatur Maris sinu (ab incolis *Menai* dicto) ita quod iuxta medium Insulæ, non longius quā mille passus pateat. In Orientali parte Insulæ est castrum fortissimum, & elegans Vrbs, opus Edwardi primi Angliæ Regis, cui Bello Marisco nomen est inditum. In aduersa verò parte est locus traiciendi in Iuerniam aptissimus, & Anglis vñtatissimus, quod illi *Holy head* quasi sacrum caput, nos verò *Eaerchy* .i. Ciuitatem Kybij dicimus. In ea Insula est *Aberfrau* ante trecentos annos Principis Guynedhiæ (quā Angli Northwalam, & Barbari Venedociam vocant) Regia: bouum & ouium multitudine (pro Insulæ magnitudine) clara, triticiq; ita abundans, vt ob fertilitatem, mater Cambriæ vulgò nuncupetur: arborum inopia maxima, quamuis quotidie ingentes trunci, & radices, abietesque miræ longitudinis in campis passim sub terra inveniuntur. Incolæ Britannica vtuntur lingua, Anglicè penitus imperiti: Angliæ tamen Regibus post 300 annos cum reliqua Cambria parent. Nunc verò ad secundam quam Polydorus nuper Monæ nomine donauit, deveniamus. Ea sita est in medio Maris, à proximo Britannicæ promotorio distans 25 miliarib., magnitudine priori penè æqualis, magis tamen sterilis & inculta, hominesq; imbelles (nisi qui ab Anglia ob Insulæ custodiam à Comite Derbiensi (cuius patrimonium est) mittuntur) gignit. Lingua Scotica siue Ivernica, quæ eadem est, vtuntur: distantia vtriusque ab Ivernica ferè eadem. His prælibatis, quid Romani de ea scripsere, discutiamus, inter quos Cæsar primus Monæ meminit, & post eum Plinius & Dion Cassius: sed nihil præter nudum nomen, & eam in Mari inter Britanniam, & Iuerniam sitam esse, in medium attulere; quod vterque nostrum etiam fatetur. Corn. Tacitus vir doctissimus & rerum Britannicarum (à Iulio Agricola socero suo edoctus) scientissimus, de eius situ & à continenti distantia, plura nobis communicauit. Hunc igitur audiemus lib. 14. ita „loquentem: Sed tum Paulinus Suetonius obtinebat Britānos, scientia militiæ & rumore populi, qui neminem sine æmulo finit, Corbulonis concertator, receptæque Armeniæ decus æquare, „domitis perduellibus cupiens. Igitur Monam Insulam Incolis validam & receptaculum perfugarum aggredi parat, nauesque fabricatur, plano alveo aduersus breue littus & incertum, sic „pedites, equites vado secuti, aut altiores inter vndas adnantes, equis transmissere. Stabat pro litore diuersa acies, densa armis virisque, intercurrentibus sceminis, in modum Furiarum, veste ferali